

เทศน์เช้า วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระเป็นวันขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่างไว้วันละ วันพระ วันโกนนะ ให้เราหาบุญกุศลใส่หัวใจ บุญกุศลเป็นที่พึ่งที่อาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัย ๔ เป็นเครื่องอาศัยภายนอก ปัจจัยเครื่องอาศัยภายใน “มีกรรมเป็นที่พึ่งเกิด เราย่อมมีอย่างอื่นเป็นที่พึ่งเลย” เราเวลาเกิดมามีพ่อแม่เป็นที่พึ่ง มีปู่ย่าตายายเป็นที่พึ่งนะ แต่เป็นของที่พึ่งชั่วคราว

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนะ พุทธกิจ ๕ เข้าขึ้นมาถึงญาณ เล็งญาณว่าควรจะไปโปรดใครก่อน คำว่าโปรดใครก่อน คนๆ นั้นเขาจะเปิดหัวใจใจ คือเขาทุกข์เขายาก แล้วเขาแสวงหา ถ้าคนนั้นมาไม่ไปโปรดเขาก่อนนะ เวลาจิตใจเขาเสื่อมถอยแล้วไปโปรดเขาจะไม่ได้ประโยชน์

มันมีในสมัยพุทธกาลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตผ่านไป มันมีเศรษฐีนะ เศรษฐีนี้เป็นเศรษฐีทั้งพ่อทั้งแม่เลย แล้วเวลาแก่เฒ่าขึ้นมา เขาเล่นการพนันจนหมดตัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินผ่านไปนะ แล้วยิ้ม ยิ้มเลยนะ นี่ว่า ๒ คนนี้มาเป็นยากเงี้ยวใจ เป็นขอทาน พระอานนท์เห็น ตกเย็นขึ้นมา พอดตกเย็น...

พุทธกิจ ๕ เข้าขึ้นมาถึงญาณ

๒. ออกโปรดสัตว์

๓. สั่งสอนคฤหัสถ์ตั้งแต่บ่ายไป

ตกหัวค่ำ สั่งสอนพระ

เวลาตกคึกขึ้นมาสั่งสอนเทวดา

เข้าขึ้นมาถึงญาณอีกแล้ว พอตกลงกลางคืนมา เวลาสั่งสอนพระไป พระอนานที่ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ยี่มนี้เพราะเหตุใด” ยี่มเพราะ ๒ คนตายยี่มนั้นนะ เป็นเศรษฐีนั้นนะ เมื่อก่อนเป็นเศรษฐี แต่เพราะติดการพนัน เล่นการพนันจนหมดเนื้อหมดตัว มาเป็นยาจกเจ็บใจ แต่ก่อนถ้าเจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒ ตายาย ๒ คนนั้นอย่างน้อยต้องได้เป็นพระอนาคามี พระอนาคามีเพราะเป็นเศรษฐี มีความสุข มีความชื่นใจ จิตใจชุ่มชื่น เวลาฟังธรรมขึ้นมา มันเข้าถึงหัวใจ เป็นทุกตะเจ็บใจ เป็นยาจกเจ็บใจ มันวิตกกังวลกับชีวิต เราเคยเป็นเศรษฐีแล้วตกต่ำ หัวใจมันเศร้าหมอง หัวใจมันปิดกั้น นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินผ่านหน้าไป นี่เขายังไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เขาไม่ได้ประโยชน์นะ

เวลาที่ว่าเป็นเศรษฐี ที่ว่าเป็นคนตระหนี่ เศรษฐีนั้นะ มีเงินมหาศาลเลย ลูกชายเจ็บไข้ได้ป่วย มีลูกคนเดียว รักก็รักนะ แต่รักลูกก็รัก แต่ตระหนี่ถี่เหนียว สมบัติก็ตระหนี่ถี่เหนียว จะไปตามหมอมารักษา แล้วเขามาเห็นสมบัติตัวเขาจะคิดราคาแพง พอสุดท้ายเอาลูกชายไปทิ้งไว้หน้าบ้าน เวลาหมอรักษาจะได้ไม่ให้เห็นสมบัติของตัวเอง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินผ่านไปนะ เพราะถึงญาณ ทุกตะเจ็บใจ ถึงญาณไปจิตใจเขาทุกข์ยากมาก เป็นลูกเศรษฐีแต่พ่อแม่บังคับมาก เพราะตระหนี่ถี่เหนียว พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินผ่านไป ฉายแสงฉัพพรรณรังสีไป เหลียวมาเห็นนะ แสงนี้แสงอะไร เหลียวไปเห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความชุ่มชื่นนะ หัวใจนี้เบิกบานมาก แล้วเจ็บไข้ได้ป่วยก็ตายไป พอตายไปไปเกิดเป็นเทวดา เพราะเวลาตายไป เวลาจิตออกจากร่าง มันไปด้วยความชุ่มชื่น สุข โต้ใจ เวลาอยู่กับปัจจุบันมีความสุขมาก เวลาตายไปไปเกิดเป็นเทวดา นี้สุขที่ได้เป็นเทวดามาจากไหนๆ มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

มองไปข้างล่างนะ เห็นพ่อ เศรษฐีนั้นเวลาลูกตายไปแล้วก็เสียใจนะ ไม่รู้จักจับจ่ายใช้สอย ไม่รู้จักอะไรควรไม่ควร เวลา(ลูก)ตายไปแล้วก็เสียใจ ไปนั่งร้องไห้ที่หลุมศพทุกวันนะ เข้าขึ้นมาก็เฝ้าหลุมศพ ไปร้องไห้คิดถึงลูก คิดถึงมาก ลูกที่ไปเกิดเป็นเทวดานะ เข้าขึ้นมาแปลงกายเป็นเทวบุตรมาก่อน มาร้องไห้ที่หลุมฝังศพนั้นนะ มานั่งร้องไห้

เศรษฐีมา “อ้าว.. วันนี้มีใครมาร้องไห้ก่อนนะ”

ร้องไห้ใหญ่เลย เสียอกเสียใจมาก

เศรษฐีก็แปลกใจ ถามว่า “เอ็งร้องไห้ทำไม”

“ร้องไห้จะเอาดาวเอาเดือน”

เศรษฐีก็บอก “มึงจะบ้าหรือ ดาวเดือนจะเอาได้อย่างไร”

ย้อนกลับนะ “แล้วเอ็งจะบ้าหรือ คนตายไปแล้วมาร้องไห้ทำไม มาร้องไห้เอาคนตายให้ฟื้นมาได้ไหม”

ได้สติฟื้นขึ้นมาเนะ เวลามันคิด มันคิดไปทางเดียว นี่เวลาได้สติฟื้นขึ้นมา พอฟื้นขึ้นมา คนตายไปแล้ว ต้องทำใจ ยอมรับความเป็นจริง สิ่งที่ได้ใจมันเบิกบาน เวลาตายไปไปเกิดเป็น เทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่ก็เหมือนกัน พุทธกิจ ๕ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเนะ พุทธกิจ ๕ คอยหรือสัตว์ขนสัตว์ แล้วเราเป็นสาวก สาวกนะ เราเห็นภัยในวัฏสงสารนะ เรามาบวชเป็นพระเป็นเจ้า เราก็พยายามชวนชวาย เป้าหมายของเราพ้นจากทุกข์ให้ได้ ถ้าไม่ได้พ้นจากทุกข์ให้ได้เราก็สร้างบารมีของเรา ทำใจของเราให้มีความมั่นคงให้ได้

เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราเป็นคฤหัสถ์ เรามาอยู่วัดอยู่วา เราประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นกิเลสแล้วเนะ พุทธกิจ ๕ มีกิจกรรมอยู่ทุกวัน มีกิจกรรมทั้งวันทั้งคืน เวลาเดินจงกรมอยู่ตอนกลางคืน อชาตศัตรูฆ่าพ่อ เพราะคบเพื่อนผิด ไปคบเทวทัต เทวทัตยุยงจนฆ่าพ่อเพื่อจะเอาสมบัติ สุดท้ายแล้วคิดได้นะ เสียใจมากๆ นี่หมอชีวกพาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขณะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่นะ ไปตั้งแต่หลังเที่ยงคืนไปแล้ว เจ็บสงัดมาก จนอชาตศัตรูมีความคิดเฉลียวใจว่าหมอชีวกจะลวงมาฆ่าหรือเปล่า

หมอชีวกบอก “อย่าเพิ่งๆ อย่าเอ็ดไป อยู่ให้เจ็บหน่อย คุณองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กลางคืนก็ยังเดินจงกรมอยู่นะ ครูบาอาจารย์เราที่ประพฤติปฏิบัติอยู่กับความเพียรตลอดเวลา อยู่กับความเพียรเพื่ออะไร ต้องมีการเคลื่อนไหว เราต้องหายใจเอาออกซิเจนเข้าไปในร่างกายอยู่ตลอดเวลา ถ้าร่างกายไม่หายใจเข้าไป สมองตาย นี่สิ่งต่างๆ มันต้องขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลา ผู้สิ้นกิเลสแล้วเขายังภาวนาของเขาอยู่ตลอดเวลา

ภาวนาเพื่ออะไร ภาวนาเพื่ออยู่เป็นวิหารธรรม เพื่อให้จิตมันอยู่ในธรรม วิหารธรรม มีธรรมเป็นเครื่องอยู่

“เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด เธออย่ามีอย่างอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

ในโลกนี้มีอะไรเป็นที่พึ่งไม่ได้ เราอาศัยปัจจัยเครื่องอาศัย เรามีอำนาจวาสนา สิ่งนั้นเราจะรักษาได้ สมบัติ เราจะรักษาของเราได้นะ เวลากรรมมันให้ผลนะ สมบัติเราจะรักษาได้อย่างไร สมบัติเป็นเครื่องอาศัย สิ่งที่มีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด มันจะมีขึ้นมา มันก็เป็นธรรม มันจะหายไปมันก็เป็นธรรม เป็นธรรมเพราะอะไร เป็นธรรมเพราะมันเป็นกรรม มันเป็นสังขธรรม มันเป็นความจริงอันหนึ่ง

เรารักษาใจเรา ถ้ารักษาใจเรา เวลาเราภาวนาของเรา เราต้องมีความขยันหมั่นเพียร เราคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ เราคิดถึงครูบาอาจารย์ของเราสิ ครูบาอาจารย์ของท่านประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านเดินจงกรมตลอดเวลา มีเวลาว่างไม่ได้ มีเวลาท่านจะพิจารณาจิตของท่าน ท่านจะอยู่กับธรรม เอาธรรมเป็นที่พึ่งตลอดเวลา ท่านยังมีความขยันหมั่นเพียร เราต้องมีความขยันหมั่นเพียร ถ้าเราไม่มีความขยันหมั่นเพียร เราจะสิ้นจากทุกข์ไปได้อย่างไร ความขยันหมั่นเพียรของเราเพื่อชำระกิเลสนะ

ครูบาอาจารย์ของเรา ท่านไม่มีกิเลสในหัวใจ ท่านยังมีความขยันหมั่นเพียรมากกว่าเราเลย เรามีความขยันหมั่นเพียรในหัวใจ เราจะฆ่ามัน เราจะทำลายกิเลสของเรา เราต้องมีความขยันหมั่นเพียรมากกว่านั้น มันจะทดท้อ มันจะถดถอย นั่นเรื่องกิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสมันจะสุกเอาเผากิน มันจะเอาสะควกสบายของมัน มันจะนอนจมอยู่กับกิเลส แล้วมันจะฆ่ากิเลส...มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

เรานอนจมอยู่กับมูตรอยู่กับคูล ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความเข้าใจผิด ความทิฏฐิมานะในหัวใจเรา มันมีกิเลสทั้งนั้นนะ แล้วมันมีกิเลส อวิชชามันครอบงำในหัวใจอยู่ แล้วหัวใจนอนจมอยู่กับมัน หัวใจนอนจมอยู่กับมันแล้วจะพ้นจากมันไปได้อย่างไร ถ้าจะพ้นจากมัน มันต้องเข้มแข็งขึ้นมาซะใหม่ มันต้องมีสติซะใหม่ มันต้องมีความเข้มแข็ง มันต้องพยายามขยันหมั่นเพียร

คูลี เวลาเราทำอาหาร ถ้าเราทำอาหาร เราไม่กลับ เราไม่รักษา มันไหม้หมดนะ นี่ก็เหมือนกัน ความเพียรของเราจะเช่อยู่อย่างนั้นได้อย่างไร มันต้องมีอุบายดี มันต้องพลิกแพลงดี มันต้องพลิกแพลงมีอุบาย เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนา มันต้องใช้อุบาย พุทโธๆ กำหนดลมหายใจต่างๆ เราต้องพลิกแพลง ต้องหาทางออกของเรา เราต้องพลิกแพลง เพราะเราจะต่อสู้กับกิเลส กิเลสมันนอนจมอยู่ในใจ กิเลสมันมีอยู่แล้ว เราเกิดมาจากกิเลส

“มีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด” สติธรรม ปัญญาธรรม สมาธิธรรม “มีที่พึ่งเกิด” ที่พึ่งมันเกิดมากับเราได้หรือยัง ที่พึ่งมันมีกับเราไหม ถ้าไม่มีที่พึ่ง เราจะชวนชวาย เราต้องตั้งขึ้นมา สติมันเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต เพราะเรามีจิตอยู่ตลอดเวลา เรามีความรู้สึกตลอดเวลา จิตของเราอยู่กับเราตั้งแต่ปฏิสนธิจิตขึ้นมา จนจิตตาย จิตเคลื่อนออกจากร่างกายไป จิตมีอยู่ตลอดเวลา สติเราพลั้งเผลอตลอดเวลา เราจะมีขึ้นมาต่อเมื่อเราตั้งสติขึ้นมา สติเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต

แต่เวลาฝึกฝนขึ้นไปๆ ฝึกฝนจนมีความชำนาญ ฝึกฝน ระลึกละเอียด พุทโธๆ สติพร้อมมาก พุทโธๆ อ่อนไปแล้ว เราก็ตั้งสติ เราฝึก มีความชำนาญ คูลี คนขับรถ เวลาขับรถไม่เป็น ขับรถไปมันจะตกถนนไปตลอดเวลา มันจะบังคับรถไม่ได้ เวลาที่มีความชำนาญไปแล้วนะ รถจะวิ่งขนาดไหน มันบังคับพวงมาลัย มันจะมีความชำนาญไปหมดเลย สติฝึกก็เป็นอย่างนั้น ใหม่ๆ ฝึกได้ยาก พอใหม่ๆ สติเป็นอย่างไร สติระลึกแล้วมันก็หายไป เพราะเราไปกังวลกับมัน

ฝึกขับรถ เขามองไปข้างหน้า แล้วเขาอาศัยความชำนาญมันจะขับไปได้ สติ สติอยู่ไหน สติไประลึกอยู่ ไประลึกอยู่ตลอดเวลา แต่มันก็จางไปเป็นธรรมดา เพราะมันอยู่กับที่ สติเราระลึกอยู่ มันเป็นรูปธรรม แต่ความจริงจิตมันเคลื่อนที่ ทุกอย่างมันเคลื่อนที่ มันเป็นอนิจจัง มันหมุนไปตลอดเวลา ความหมุนไปตลอดเวลา ถ้าเรามีสติตามไป มีสติตามความรู้สึก ไปตลอดเวลา เหมือนขับรถไป รถมันวิ่งไป ทางร่วมทางเรียบต่างๆ เราจะบังคับรถเราไป มันมีความชำนาญไปเรื่อยๆ

สติ มหาสติ สติอัตโนมัตติ นี่มันฝึกได้ ความฝึกได้มันต้องฝึกฝนของเราขึ้นมา ถ้ามีสติขึ้นมา ความเพียรทุกอย่างเป็นความเพียรชอบ ขาดสติขึ้นมา สักแต่ที่ว่าทำ เหมือนหุ่นยนต์ หุ่นยนต์ทำงาน โรงงานมันไม่มีชีวิตนะ เขาสร้างขึ้นมาก่อนหน้าที่จะทำงานตามโปรแกรมของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราทำแต่สักแต่ว่าๆ มันไม่เป็นความรู้สึกจากความจริงจากของเรา เราต้องตั้งสติ ความจริงขึ้นมา

เราต้องมีความมูมานะ ความเพียรชอบ พวกเราจะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร คุณิ คนที่เขาประสบความสำเร็จทางโลก เขายืนยันมั่นเพียรของเขา เขามัธยัสถ์ เขาประหยัดของเขา เขาจะรักษาของเขา เขาจะมีความประสบความสำเร็จของเขา แล้วเราภาวนา เราจะเอาพ้นจากทุกข์ ความละเอียดลึกซึ้งของความรู้สึกมันละเอียดกว่านะ

งาน หน้าที่การงาน ถึงจะเป็นงานกรรมกรแบกหาม งานการบริหารจัดการ มันก็เป็นงานที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ นามธรรมในหัวใจของเรา มันเป็นนามธรรม แล้วเราจะเอาอะไรไปจับมัน สติต้องตั้งขึ้นมาให้ดี จับสติขึ้นมาตั้งให้ดี แล้วยืนยันมั่นเพียร ตั้งสติ แล้วมันจะเป็นไป ตั้งสติ มันจะพลั้งเผลอไปก็ตั้งสติขึ้นมาใหม่ แล้วกำหนดคาบบริกรรม ถ้ามันออกใช้ปัญญา ก็ปัญญา ออกใช้ไป ออกใช้ปัญญาไป มีสติตามไป ถึงที่สุดแล้วพอมันใช้มากเข้าไป มันอ่อนเปลี้ยขึ้นมา ก็กลับมาทำความสงบ กลับมาตั้งพุทโธ ยืนยันมั่นเพียร หน้าที่ของเราทำไปนะ

มันเป็นที่ว่าขিপปาภิญญา ผู้ที่ตรัสรู้ได้ง่าย ผู้ที่ปฏิบัติได้ง่าย รู้ง่าย ปฏิบัติง่าย รู้ยาก ปฏิบัติยาก รู้ง่าย.. มันเป็นกรรม มันเป็นอำนาจาสนาที่เราทำมา เราทำหน้าที่เราทำไป เดินไปข้างหน้า ต้องยืนยันมั่นเพียรอยู่ตลอดเวลา อย่าอยู่กับที่ อย่าแช่ อย่านอนจมกับความหลงของตัว อย่าให้มันนอนจมอยู่อย่างนั้นนะ ต้องยืนยันมั่นเพียร ต้องชวนชวาย ความชวนชวาย ความยืนยันมั่นเพียร มันเป็นความเพียรชอบ “คนเราจะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร” จนถึงที่สุดถ้ากิเลสมันขาดไปนะ สังโยชน์มันขาดไปจากจิต มันรู้ มันเห็น มันจับต้องได้ ไม่ต้องให้มีใครรับประกันทั้งนั้นนะ

เวลาพระในสมัยพุทธกาล เข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ก่อน รู้ด้วยอนาคตังสญาณ ให้พระไปดักหน้าไว้ บอกไม่ต้องให้เข้ามา ให้แวะเข้าไปป่าช้าก่อน พอไปป่าช้าไปพิจารณาซากศพ พอไปเห็นซากศพ เห็นต่างๆ เข้าไปหัวใจมันห้วนไหว ถ้าห้วนไหวมันไม่ใช่พระอรหันต์ เขารู้ตัวขึ้นมา นี่สิ่งต่างๆ ที่จะเป็นมันเป็นจากเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแค่พยากรณ์ แค่ว่าใช่หรือไม่ใช่

นี่เหมือนกัน การประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องขยันหมั่นเพียรของเรา เราสร้างของเรา นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เวลาไปเทศน์บัญญัติวัคคีย์ “เราไม่เป็นพระอรหันต์ เราก็บอกว่าไม่เป็น บัดนี้เป็นพระอรหันต์แล้ว จงเงี่ยหูลงฟัง” ให้บัญญัติวัคคีย์ฟัง พยายามตั้งใจให้ฟัง นี่เป็นพระอรหันต์ก็ปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดาของเราด้วย แต่ดำรงชีวิตอยู่ ๔๕ ปี พุทธกิจ ๕ ทำงานอยู่ตลอดเวลา พระอรหันต์ยังมีงานของพระอรหันต์คือการเผยแผ่ คือการรื้อสัตว์ชนสัตว์

ของเรา พวกเราจะรื้อสัตว์ ผู้ข้อง วัฏฏะในหัวใจของเราให้พ้นจากกิเลสครอบงำ เราต้องขยันหมั่นเพียร เอาศาสดาเป็นที่พึ่ง ให้ชุ่มชื่นในหัวใจ ให้มีความเข้มแข็งในหัวใจ อย่าท้อท้อ อย่าท้อถอย ความท้อถอย ความไม่เอาไหน ความขาดสติ ความพลั้งเผลอ เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นเลย

เรื่องของธรรม “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” มีสติธรรม มีสมาธิธรรม มีปัญญาธรรม เป็นที่พึ่งที่อาศัย แล้วมันจะเป็นธรรมในหัวใจ มันเป็นธรรมของเราเลย มันเป็นสังฆธรรม ใจเป็นธรรม เอโก รัมโม ใจกับธรรมเป็นอันเดียวกันนะ แล้วเราจะมีความสุขของเรา วิมุตติสุขที่ถามกันบ่อยๆ วิมุตติสุขเป็นอย่างไร สุขที่เป็นวิมุตติจะเป็นอย่างไร มันจะรู้ขึ้นมาจากหัวใจของเรา ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความวิริยะอุตสาหะของเรา เราจะเอาตัวรอดของเราได้นะ

นี่วันพระ พระผู้ประเสริฐ พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน หัวใจของเราจะประเสริฐต่อเมื่อเราตั้งสติ เรามีสมาธิ เรามีปัญญา แล้วเราจะทำความเพียรของเรา จะเป็นสมบัติของเรา เอวัง